

SPIS TREŚCI

Wykaz skrótów	15
Przedmowa	19

CZĘŚĆ PIERWSZA ZAGADNIENIA I POJĘCIA OGÓLNE TEORII PRAWA ADMINISTRACYJNEGO

Rozdział I

Zagadnienia wstępne	23
1. Uwagi wprowadzające	23
2. Pojęcie administracji	27
3. Sfery działania administracji (rozdzielenie jej podstawowych rodzajów)	35
4. Określenie prawa administracyjnego i jego ogólna charakterystyka	39
5. Struktura prawa administracyjnego i rodzaje jego norm	47
6. Porządek prawnoadministracyjny	52
7. Stosunek prawnoadministracyjny	53
8. Sytuacja prawnoadministracyjna	59
9. Sukcesja w prawie administracyjnym	61

Rozdział II

Źródła prawa administracyjnego	65
1. Pojęcie i klasyfikacje źródeł prawa	65
2. Zasady skonstruowania systemu źródeł prawa administracyjnego	67
3. Krajowe źródła prawa administracyjnego – szczegółowa charakterystyka	69
A. Źródła prawa powszechnie obowiązującego	69
B. Akty prawa miejscowego	76
C. Źródła prawa wewnętrznego	79
4. Zasady obowiązywania i wejścia w życie aktów prawnych	82
5. Prawo miękkie	83

Rozdział III

Prawo administracyjne Unii Europejskiej	86
1. Ogólna charakterystyka prawa Unii Europejskiej	86
2. Sfery relacyjne – obszary aktywności krajowej administracji publicznej w Unii Europejskiej	89
3. Negocjacyjno-koordynacyjna sfera relacyjna	91
4. Legitymizacyjna sfera relacyjna: współpraca z partnerami społecznymi i ciałami przedstawicielskimi w kraju	93
5. Implementacyjna sfera relacyjna: wykonywanie prawa unijnego przez administrację publiczną	93
A. Administracja publiczna jako adresat reguł prawa unijnego	93
B. Podstawowe zasady stosowania prawa unijnego przez administrację publiczną	94
C. Obowiązek administracji w sferze implementacyjnej w odniesieniu do reguł warunkowości oraz otwartej metody koordynacji	99
6. Litygacyjna sfera relacyjna	100
7. Zasada wzajemnego uznania i równoważności w działaniach administracji państw członkowskich Unii Europejskiej	101

Rozdział IV

Podstawowe pojęcia teoretyczne w nauce prawa administracyjnego	105
1. Dobro wspólne, dobro publiczne, interes publiczny, interes jednostki jako wyznaczniki aksjologiczne prawa administracyjnego	105
A. Interes publiczny a interes jednostki	105
B. Pojęcie dobra wspólnego	109
C. Pojęcie dóbr publicznych	111
2. Władza publiczna	112
3. Władztwo prawnoadministracyjne	114
A. „Władczość” jako cecha prawa administracyjnego. Kategoria władztwa prawnoadministracyjnego	114
B. Stopniowalność władztwa prawnoadministracyjnego	116
C. Władztwo zakładowe	117
4. Ingerencja prawnoadministracyjna oraz jej granice i główne postaci	118
A. Granice zewnętrzne ingerencji prawnoadministracyjnej	120
B. Granice wewnętrzne ingerencji prawnoadministracyjnej	127
C. Przekraczanie granic ingerencji prawnoadministracyjnej	130
D. Ustanawianie i postaci ingerencji prawnoadministracyjnej	131
5. Zakaz i nakaz	132
6. Policja administracyjna	135
7. Prawnoadministracyjna reglamentacja i regulacja	138
A. Reglamentacja prawnoadministracyjna	138
B. Regulacja prawnoadministracyjna	145

8. Przymus prawnoadministracyjny	147
A. Istota zjawiska	147
B. Przejawy przymusu prawnoadministracyjnego	149
9. Sankcja administracyjna	151
10. Ciężary publiczne	157
A. Ciężary publiczne o charakterze powszechnym oraz o charakterze szczególnym	157
B. Ciężary publiczne a ograniczenia własności	158
11. Prawnie dopuszczalna swoboda działania administracji w realizacji jej zadań	159
A. Uwagi wstępne	159
B. Zasada legalizmu	161
C. Związanie administracyjne	163
D. Dyskrecjonalność władzy	164
E. Uznanie administracyjne	164
F. Prawne ujęcie związania i uznania administracyjnego	168
G. Swoboda organów przy wykonywaniu zadań o charakterze niewładczym	168
H. Swoboda organów przy wykonywaniu zadań o charakterze niewładczym	169
12. Podstawowe prawnoadministracyjne instytucje służące określeniu pozycji jednostki wobec administracji	171
A. Kategorie interesów faktycznych i prawnych	171
B. Publiczne prawa podmiotowe	172
C. Problem praw i wolności obywatelskich na gruncie funkcji prawa administracyjnego	175

CZĘŚĆ DRUGA
PRAWNOUSTROJOWA REGULACJA ADMINISTRACJI
PUBLICZNEJ

Rozdział V

Główne pojęcia i konstrukcje regulacji prawnej organizacji

i funkcjonowania administracji publicznej	181
1. Uwagi wprowadzające	181
2. Podmioty administracji i podmioty administrujące	183
3. Rodzaje jednostek organizacyjnych w systemie administracji publicznej	184
A. Organ państwowy i organ administracji publicznej	184
B. Rodzaje organów administracji	186
C. Kolegialność i jednoosobowość	190
D. Zakres działania i właściwość (kompetencja) organu	191
E. Kompetencje a zakres działania	191

F. Rodzaje właściwości	191
G. Przeniesienie kompetencji	193
H. Upoważnienia do wykonywania kompetencji	194
I. Zakład administracyjny	196
J. Inne jednostki organizacyjne w systemie administracji publicznej – nietypowe podmioty administrujące	198
K. Funkcje zlecone administracji publicznej	204
L. Działania podjęte w ramach funkcji zleconych a działania własne	205
M. Stosowanie Kodeksu postępowania administracyjnego do decyzji wydawanych w ramach funkcji zleconych	206
4. Podstawowe więzi organizacyjne i funkcjonalne	206
A. Nadzór, kontrola, koordynacja, kierownictwo	206
B. Współdziałanie	209
5. Decentralizacja i centralizacja administracji	211
6. Samorząd	214

Rozdział VI

Administracja publiczna w Polsce w świetle obowiązującego prawa	219
1. Uwagi wstępne	219
2. Administracja centralna	221
A. Zagadnienia ogólne	221
B. Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej	223
C. Podział centralnych organów administracji rządowej	227
D. Rada Ministrów Rzeczypospolitej Polskiej	229
E. Prezes Rady Ministrów i wiceprezesa Rady Ministrów oraz Kancelaria Prezesa Rady Ministrów	241
F. Minister i ministerstwo	247
G. Organy kolegalne o swoistej pozycji prawnej w systemie administracji centralnej	259
H. Centralne organy administracji	263
I. Nietypowe jednostki organizacyjne administracji centralnej	269
J. Prezes Prokuratury Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej	272
3. Podziały terytorialne państwa	274
A. Podział terytorialny państwa	274
B. Czynniki wpływające na podział terytorialny	276
C. Zasadniczy podział terytorialny	277
D. Pozostałe rodzaje podziałów terytorialnych państwa	279
4. Terenowa administracja rządowa zespolona	280
A. Uwagi wstępne	280
B. Wojewoda i jego pozycja prawna	282
C. Wojewódzka administracja zespolona	292
5. Terenowe jednostki organizacyjne administracji niezespolonej	296

6. Samorząd terytorialny	301
A. Podstawy prawne działania	301
B. Zasada subsydiarności	302
C. Zasada decentralizacji	304
D. Zasada udziału samorządu terytorialnego w sprawowaniu władzy publicznej	307
E. Ustrój samorządu terytorialnego w Polsce	309
F. Zadania samorządu	315
G. Finansowe zabezpieczenie realizacji zadań samorządu terytorialnego	320
H. Działalność prawotwórcza samorządu	323
I. Nadzór nad samorządem terytorialnym	325
J. Sądowa ochrona samodzielności samorządu	330
7. Podstawowe zagadnienia prawne korpusu pracowników administracji publicznej	331
A. Prawo urzędnicze	331
B. Pracownicy administracji państwowej i rządowej	334
C. Pracownicy samorządowi	348

CZĘŚĆ TRZECIA FUNKCJONOWANIE ADMINISTRACJI

Rozdział VII

Prawne formy działania administracji	355
1. Wprowadzenie	355
2. Akty normatywne administracji	358
3. Akt administracyjny	360
A. Rodzaje aktów administracyjnych	366
B. Moc obowiązująca aktu administracyjnego	374
4. Ugoda	377
5. Porozumienie administracyjne	378
6. Czynności cywilnoprawne	381
7. Zawieranie umów przez administrację – zamówienia publiczne	382
8. Czynności faktyczne	387
9. Milczenie administracji	391
10. Wykorzystanie sztucznej inteligencji w działaniach administracji	394

CZĘŚĆ CZWARTA PRAWNA KONTROLA ADMINISTRACJI

Rozdział VIII

Kontrola administracji	399
1. Wstęp	399
2. Pojęcie kontroli	401

3. Prawne ujęcie kontroli	404
4. Kontrola a inne funkcje	406
5. Kryteria kontroli	409
6. Wyznaczniki dobrej kontroli	409
7. Prawny system kontroli administracji	410
A. Kontrola zewnętrzna nad administracją	411
B. Kontrola społeczna	418
C. Kontrola wewnątrzadministracyjna	420
D. Kontrola wewnętrzna <i>sensu stricto</i>	421

Rozdział IX

Kontrola sądowa administracji publicznej	423
--	-----

CZĘŚĆ PIĄTA WYBRANE ZAGADNIENIA PRAWA ADMINISTRACYJNEGO MATERIALNEGO

Rozdział X

Wybrane zagadnienia prawnoadministracyjnej regulacji gospodarki	431
1. Nadzór państwa nad rynkiem kapitałowym	431
2. Prawo bankowe	434
3. Prawo antymonopolowe	439
4. Prawo mieszkaniowe	443
A. Korzystanie z lokali mieszkalnych przez funkcjonariuszy państwowych	446
B. Polityka państwa w zakresie gospodarki mieszkaniowej	449
5. Prawo planowania i zagospodarowania przestrzennego. Prawo budowlane	454
6. Prawo geodezyjne i kartograficzne	461
7. Prawo górnicze	464
8. Prawo geologiczne	467
9. Bezpieczeństwo energetyczne	470
A. Prawo energetyczne	470
B. Zapasy obowiązkowe	475
10. Prawo normalizacji oraz jakości	482
11. Prawo o miarach i prawo probiercze	486
12. Dozór techniczny	488
13. Prawo celne	489
A. Źródła prawa	490
B. Krajowe organy administracji publicznej właściwe w sprawach celnych i ich zadania	491
C. Dozór celny, kontrola celna i szczególnie nadzór podatkowy	497
D. Postępowania administracyjne prowadzone przez organy celne	498

14. Prawo ochrony środowiska	500
A. Podstawowe akty prawne w zakresie ochrony środowiska	500
B. Zasady systemu prawa ochrony środowiska	503
C. Organy administracji publicznej właściwe w sprawach ochrony środowiska	506
Rozdział XI	
Administracja ochrony zdrowia	509
1. Prawo ochrony zdrowia	509
A. Prawna ochrona życia i ochrona zdrowia w Konstytucji RP	510
B. Pojęcie i elementy bezpieczeństwa zdrowotnego	510
C. Równy dostęp do świadczeń opieki zdrowotnej	511
D. Świadczenia opieki zdrowotnej	513
E. Świadczenia opieki zdrowotnej poza granicami kraju	515
F. Działalność lecznicza	517
2. Prawo rynku produktów leczniczych	518
A. Pojęcie produktu leczniczego	518
B. Dopuszczanie produktów leczniczych do obrotu	519
C. Badania kliniczne leków	520
D. Wytwarzanie produktów leczniczych	520
E. Obrót produktami leczniczymi	520
F. Reklama produktów leczniczych	521
G. Refundacja produktów leczniczych	522
H. Organy właściwe w sprawach rynku leków	523
Rozdział XII	
Upowszechnianie informacji	524
1. Zagadnienia wstępne	524
2. Prawo prasowe	525
3. Prawo o radiofonii i telewizji	527
4. Polska Agencja Prasowa	530
5. Ochrona informacji niejawnych	531
Rozdział XIII	
Dostęp do informacji publicznej	536
1. Zagadnienia wstępne	536
2. Zakres podmiotowy prawa do informacji publicznej	537
3. Zakres przedmiotowy prawa do informacji publicznej	538
4. Ograniczenia dostępu do informacji publicznej	541
5. Tryb udostępniania informacji publicznej	542
A. Tryb bezwnioskowy	542
B. Tryb wnioskowy	544
6. Ochrona prawa do informacji	545

Rozdział XIV

Administracja w dziedzinie oświaty, nauki i kultury	546
1. Szkolnictwo podstawowe, ogólnokształcące, zawodowe	546
A. Szkoły publiczne	548
B. Szkoły niepubliczne	550
C. System szkół publicznych i niepublicznych	551
D. Obowiązek szkolny	552
E. Indywidualny program lub tok nauki	553
F. Nadzór pedagogiczny	553
G. Kurator oświaty	554
H. Organy kierujące szkołą	555
2. Szkolnictwo wyższe, placówki naukowo-badawcze	557
A. Szkolnictwo wyższe	557
B. Polska Akademia Nauk	565
C. Instytuty badawcze i Sieć Badawcza Łukasiewicz	570
D. Stopnie i tytuły naukowe i w zakresie sztuki	574
3. Organizacja upowszechniania kultury	574
4. Sport	580
5. Prawna ochrona zabytków	585
A. Rejestr zabytków	588
B. Lista Skarbów Dziedzictwa	589
C. Pomnik historii	590
D. Park kulturowy	590
E. Uwzględnienie ochrony zabytków w planie zagospodarowania przestrzennego	590
F. Wywóz zabytków	591

Rozdział XV

Administracyjnoprawna sytuacja osób fizycznych	594
1. Obywatelstwo	594
2. Prawo o cudzoziemcach	597
A. Ogólny status cudzoziemca	599
B. Ochrona cudzoziemców na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	607
C. Szczególny status cudzoziemców – obywateli Unii Europejskiej	613
D. Cudzoziemiec z Kartą Polaka	618
3. Zmiana imion i nazwisk	618
4. Akty stanu cywilnego	620
5. Ewidencja ludności, dowody osobiste, paszporty	622
6. Ordery, odznaczenia, odznaki	632

Rozdział XVI**Administracyjnoprawna regulacja zrzeszania się oraz niektórych innych rodzajów aktywności obywateli związanej z realizacją**

ich praw i wolności	639
1. Prawo o stowarzyszeniach	641
2. Prawo o partiach politycznych	646
A. Ewidencja partii politycznych	648
B. Nadzór nad działalnością partii	649
C. Majątek partii	649
D. Finansowanie partii	650
3. Prawo o gwarancjach wolności sumienia i wyznania	653
4. Prawo o zgromadzeniach	657

Rozdział XVII**Administracyjnoprawna regulacja zapewnienia bezpieczeństwa**

i porządku publicznego	662
1. Regulacja zapewnienia bezpieczeństwa i porządku publicznego	663
A. Policja	665
B. Straże i służby	668
C. Agencja Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Agencja Wywiadu	669
D. Służba Ochrony Państwa	671
E. Centralne Biuro Antykorupcyjne	672
2. Administracyjnoprawny reżim stanu wyjątkowego	674
3. Stan wojenny i jego regulacja prawna	678
4. Administracyjnoprawna regulacja dotycząca zwalczania klęsk żywiołowych	681
5. Regulacja ochrony przeciwpożarowej	686
6. Zarządzanie kryzysowe	689
7. Reglamentacja dostępu do broni, amunicji i materiałów wybuchowych	693

Wykaz podstawowej literatury	699
---	-----